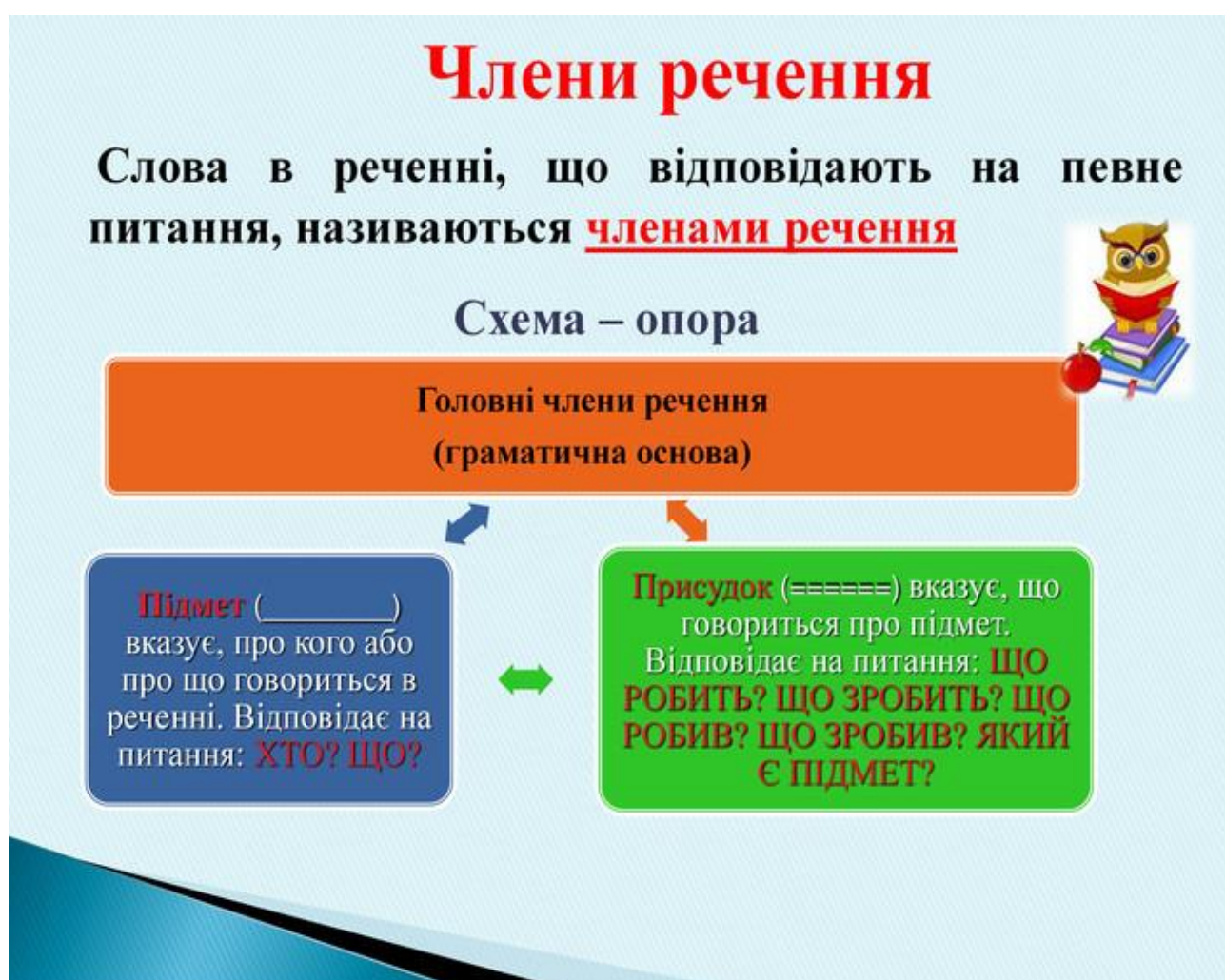

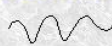
Учитель – Цурка Маргарита Олександрівна

Урок № 5, 6, 7, 8, 9, 10. Речення з однорідними членами (без сполучників і зі сполучниками а, але, і). Кома між однорідними членами. Узагальнювальне слово в реченні з однорідними членами. Двокрапка й тире при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами.

Пригадай! Ти це знаєш!

Завдання 1. Повтори відомості про головні та другорядні члени речення речення.

- **Додаток** – другорядний член речення, який означає предмет і в реченні відповідає на питання непрямих відмінків (тобто всіх, окрім називного). Підкреслюється _ _ _ _ _ (пунктирною лінією).
- **Означення** – другорядний член речення, що вказує на ознаку предмета, відповідає на питання *який? чий? котрий?* Підкреслюється (хвилястою лінією) .
- **Обставина** – другорядний член речення, що характеризує дію з точки зору її місця, часу, причини, мети, способу або ступеня, відповідає на питання *де? куди? коли? звідки? з якою метою?* Підкреслюється _ . _ . _ . (пунктир з крапкою).

Завдання 2. Переглянь казку про головні та другорядні члени речення, перейшовши за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=N6273friUBI>

Завдання 3. Виконай інтерактивну вправу, перейшовши за посиланням <https://learningapps.org/display?v=pgws0e9f501>

Завдання 4. Виконай тестові завдання в зошиті (письмово).

1. Граматична основа речення – це а) означення, додаток, обставина; б) підмет і присудок; в) підмет і означення; г) присудок і обставина.

2. У кінці розповідного окличного речення потрібно ставити:

а) крапку; б) знак питання; в) знак оклику; г) крапку й знак оклику.

3. До другорядних членів речення належать

а) означення, додаток, обставина; б) підмет і присудок; в) підмет і означення; г) присудок і обставина.

4. Додаток відповідає на питання

а) який? яка? яке?

б) який є підмет? хто він такий?

в) кого? чого? ким? чим?

г) де? куди? як? чому?

5. Присудок найчастіше в реченні виражається

а) іменником; б) прикметником; в) дієсловом; г) прислівником.

6. Позначте рядок, у якому всі сполуки слів є словосполученнями:

а) історія країни, читати й писати; б) бузок цвіте, духмяні трави;
в) знайти в словнику, вивчити напам'ять; г) посіяли квіти, у небі.

7. Позначте спонукальне речення:

а) Красне літо в вирій відлетіло, мов його ніколи й не було (Є. Гуцало).
б) Уже вода замерзла на озерах (М. Рильський).
в) Ой яка чудова українська мова! (О. Підсуха).
г) Лети ж, рідне слово, лети в рідний край! (Олена Пчілка)

8. Позначте речення, у кінці якого потрібно поставити знак питання:

а) Хто ми в світі без рідного слова (В. Крищенко).
б) Любіть свою хату, хоч і небагату (Б. Лепкий).
в) Видиш, брате мій, товаришу мій, відлітають сірим шнурком журавлі у вирій.
г) Вже перший сніг кружляє над землею і тихо падає (М. Рильський).

9. У реченні «Дощик нитками плететься, в'ється, сиплется і летиться по ріллі» позначте правильну відповідь.

а) один підмет, чотири однорідних присудки; б) тільки присудки;
в) один підмет і один присудок; г) складне речення.

10. У реченні «Плекайте мову» граматична основа виражається

а) тільки підметом; б) тільки присудком; в) підметом і присудком.

11. У реченні «Молоденькі сади ми посадим на кручі» (А. Малишко) підкресліть додаток.

12. Завдання 12 має чотири варіанти відповідей, із яких ДВІ АБО БІЛЬШЕ ПРАВИЛЬНІ. Виберіть номери всіх правильних відповідей.

У реченні «Пісню змагання уперту, дзвінку я хочу відбити у кожному рядку» (Д. Павличко) словосполученнями є а) пісню змагання; б) уперту, дзвінку;
в) я хочу відбити; г) кожному рядку.

Зрозумій, це просто!

Завдання 1. Прочитай відомості про однорідні члени речення.

§38, стор. 195 підручника.

Завдання 2. Виконай письмово вправу 452.

Завдання 3. Ознайомся з розділовими знаками при однорідних членах речення.

Стор. 196 підручника. Виконай письмово вправи 455, 456.

Завдання 4. Ознайомся з теоретичним матеріалом про узагальнювальні слова при однорідних членах речення.

§39, стор. 199 - 201 підручника. Виконай письмово вправи 462, 464, 465, 467.

Розділові знаки при узагальнювальних словах

Правило	Схема речення
Якщо узагальнювальне слово стоїть перед однорідними членами речення, то після нього ставиться двокрапка, рідше - тире	
Якщо узагальнювальне слово стоїть після однорідних членів речення, то перед узагальнювальним словом ставиться тире	
Якщо однорідними членами речення не закінчується, то після них ставиться тире	
Якщо перед однорідними членами речення стоять слова як-от, тобто, а саме, наприклад, то перед цими словами ставиться кома, а після них - двокрапка	

Завдання 5. Для кращого засвоєння теоретичного матеріалу пропоную переглянути відеоурок про однорідні члени речення, перейшовши за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=-uNbqPz51B8&t=134s>

Переконайся, ти навчився!

Завдання 1. Графічний тест. Вставте замість кружечків відповідні сполучники (а, але чи і). Підкресліть однорідні члени речення.

Будь сміливим не язиком, ділом.

Вовк линяє, вдачі не міняє.

Мудрим ніхто не вродився, навчився.

Їж хліб з сіллю з водою, живи правдою святою.

Завдання 2. Буквенний диктант. Визначте, використовуючи умовні позначення, як з'єднуються однорідні члени речення.

Наприклад: БС – 15, 17, 20.

СП – 13, 19, 23

БС – без сполучників (тільки інтонацією);

СП – за допомогою сполучників.

1.Гори, долини, поля, сади, ставок, хати були залиті сяйвом.

2.Крізь сяйво проходило чисте і прозорчате світло.

3.Над ставком і над садками миготіло хвилями золоте марево.

4.Неначе на повітрі ворушилися якісь пасма золотих, срібних ниточок.

5.Зеленіли розкішні поля, сади.

6.Над зеленою землею синє і глибоке небо.

7. Між небом і землею світило золоте сонце.

8.Весело, любо, радісно!

Завдання 3. Цифровий диктант. Закодувати речення з однорідними членами, використовуючи такі позначення:

1 – кома між однорідними членами речення;

2 – двокрапка (узагальнююче слово перед однорідними членами);

3 – тире (узагальнююче слово після однорідних членів).

Наприклад: 1 – 12, 15, 18 і т.д.

1. Зашепотіли збуджені листочки, заметушилась у траві комахня.
2. Українці люблять усе: український край, красу природи.
3. Луки, гори, пишні сади – усе земне і припишкле.
4. На будинках, на деревах, парканах – усюди червоний відблиск.
5. Наче все покрилось туманом: і ріка, і гори, і сади.
6. Стала похмура і непривітна пора: сльота, мжичка, дощ, вітер.
7. Мамина пісня, батькова хата, дідусева казка, бабусина вишиванка – усе це наша пам`ять, наші символи, історія українського народу.
8. Тихо було навкруги: і над широким плесом лиману внизу, і позаду над урвищами гори.
9. Людина до людини, родина до родини, рід до роду – це і є український народ.
10. Мати перша в світі навчила мене любити роси, легенький ранковий туман, п`янкий любисток, маковий цвіт і кетяги калини.

Завдання 4. Вправа з ключем. Виписати однорідні члени у три колонки, залежно від того, якими сполучниками вони з'єднані:

1. одиничними;   2. повторювальними;   3. парними.

Попіл або жар; або цукор, або сіль; не тільки радість, а й смуток; читати та писати; і гречка, і рис; як дорослі, так і діти; кінь і віл; то виє, то свистить; не лише чужий, а й свій.

З останніх букв сполучень слів прочитаєте прізвище автора вірша «Пісні».

Завдання 5. Доповнити поетичний текст дієсловами-присудками з довідки, звернути увагу на риму.

В небі жайворонки ...,
Заливаються - ...,
Грають, дзвонять цілий день,
І щебечуть, і ...,
І з весною світ ...
Дзвоном радісних пісень.   О. Олесь

Довідка. Сміються, в'ються, вітають, співають.

Завдання 6. До поданих схем доберіть речення.

1. О, О, О
2. О, а О
3. О, О та О
4. О, але О
5. і О, і О
6. О та О
7. О і О

Злетіла пташка високо та сіла на хмарину. Лийся, дощику, навкруг — на поля, баштан та луг. Я беру собі відерце і біжу мерщій по воду. Замело кругом і доріжки, і стежини. Вересень холодний, але ситий. Грудень рік кінчає, а зиму починає. Уже відлетіли у теплі краї зозулі, ластівки, солов'ї.

Завдання 7. Виконай тестові завдання на закріплення вивченого матеріалу

1. Однорідні члени речення – це:

- а) члени речення, що становлять його граматичну основу;
- б) усі члени речення, крім головних;
- в) члени речення, які відповідають на одне й те питання та відносяться до одного й того самого члена речення;

2. Позначте речення з однорідними членами:

- а) По дорозі торохтить зима на возі (Т. Коломієць);
- б) Стали білі всі доріжки вулиці дахи сади (Н. Мудрик);
- в) Умостився Морозенко на столітнім дубі (В. Скомаровський);

3. Позначити речення, в якому однорідні члени з'єднуються між собою інтонацією переліку:

- а) Стерня не завжди золота, але колюча для всіх і завжди (В. Слапчук);
- б) Маки там не цвітуть, а горять (В. Василяшко);
- в) Свіжа зелень розгойдалась, розгулялась, попила (М. Рильський);

4. Між однорідними членами речення, не з'єднаними сполучниками

і, й, та(у значенні і), завжди ставиться: а) кома; б) тире; в) двокрапка.

5. Позначте речення, у якому між однорідними членами потрібно

поставити кому: а) Працею людина сильна і красива (О. Гончар);

б) З добра й любові приходять щастя (А. Мойсеєнко);

в) Шукаю вже не щастя а поради (В. Грінчак);

6. У реченні Україна дала світові великих поетів: Тараса Шевченка,

Івана Франка, Лесю Українку узагальнюване слово є:

а) підметом;   б) означенням;   в) додатком.

7. Після узагальнюваного слова, що стоїть перед однорідними

членами, ставиться: а) кома;   б) двокрапка;   в) крапка з комою.

8. Позначте речення, у якому узагальнюване слово стоїть після

однорідних членів речення:

а) Пісні приказки прислів'я все те вражало надзвичайним багатством жарту гумору практичного розуму (І. Нечуй – Левицький);

б) У слові є все злагода спокій усталеність надія (П. Загребельний);

в) Звучать улюблені слова Держава Тризуб Булава! (Яр Славутич).

9. Слова із загальним значенням щодо перелічуваних однорідних членів

називаються: а)узагальнюючими;   б) вставними;   в) допоміжними.

10. У реченні Лелеки клекотали завзято і стурбовано однорідними є:

а) присудки;   б) означення;   в) обставини.

11. Розставте розділові знаки у реченнях

а) В Україні ростуть такі лікарські трави дев'ятисил звіробій деревій горицвіт м'ята.

б) Поля і ліси гори й болота річки й озера все покриті таємничістю.

Завдання 8. За бажанням виконай цікаву вправу, перейшовши за посиланням

<https://learningapps.org/display?v=pd5tnefrcl6>

БАЖАЮ УСПІХІВ!